

Day: Friday
Date: 26/10/2018

W-2018-0463

Time: 10.00 AM TO 01.00 PM
Max. Marks: 60

N.B:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
 - 2) Figures to the **RIGHT** indicate full marks.
 - 3) Both Sections should be written in **SEPARATE** answer book.
-

SECTION-I

- Q.1** Write short note on **ANY TWO** of the following: [10]
- a) Technical Assistance approach.
 - b) Social Action Model.
 - c) Life Cycle Model.

- Q.2** Explain the need and significance of self help approach for community development in Indian society. [10]

OR

Write a detailed note on field approach and integrated approach in community development.

- Q.3** Discuss social planning model and locality development model. [10]

OR

Write an essay on community participation and community development.

SECTION-II

- Q.4** Write short note on **ANY TWO** of the following: [10]
- a) Resource management.
 - b) Areas of Sustainable Development.
 - c) Project Formulation.

- Q.5** Explain the role of government in resource management and state the importance of community initiative in resource management. [10]

OR

Write an essay on Natural Resource Management.

- Q.6** Prepare a community development project for improving quality of life in tribal area. [10]

OR

Explain the significance of management information system in community development.

मराठी रूपांतर

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) उजवीकडील अंक गुणांचा निर्देश करतात.
- ३) दोन्ही विभाग वेगवेगळ्या उत्तरपत्रिकेत लिहावेत.

विभाग - १

- प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा. (१०)
- अ) तांत्रिक सहाय्यता दृष्टिकोन
ब) सामाजिक कृती प्रतिकृती
क) जीवनचक्र प्रतिकृती
- प्र.२ भारतीय समाजातील स्वयं-सहाय्यता दृष्टिकोनाची गरज आणि महत्त्व स्पष्ट करा. (१०)

किंवा

समुदाय विकासातील क्षेत्र दृष्टिकोन आणि एकात्मिक दृष्टिकोन यावर सविस्तर टिप्पणी करा.

- प्र.३ क्षेत्रीय विकास प्रतिकृती आणि सामाजिक नियोजन प्रतिकृती यावर चर्चा करा. (१०)

किंवा

समुदाय विकासामध्ये समुदायाचा सहभाग यावर निबंध लिहा.

विभाग-२

- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा. (१०)
- अ) संसाधने व्यवस्थापन
ब) शाश्वत विकासाची क्षेत्रे
क) प्रकल्प तयार करणे

- प्र.५ स्रोत व्यवस्थापनामध्ये शासनाची भूमिका सोदाहरण स्पष्ट करा आणि स्रोत (१०)
व्यवस्थापनात समुदायाच्या पुढाकाराचे महत्त्व विशद करा.

किंवा

नैसर्गिक स्रोत व्यवस्थापनावर निबंध लिहा.

- प्र.६ आदिवासी क्षेत्रातील लोकांचे जीवनमान सुधारण्यासाठी समुदाय विकास प्रकल्प तयार (१०)
करा.

किंवा

समुदाय विकासामध्ये व्यवस्थापन माहिती व्यवस्थेचे महत्त्व स्पष्ट करा.